

20 בדצמבר 2021

עיתונאים שהשתמשו בתולעת המשפט - נספח למכתב ארגון העיתונאים למשטרת ישראל

חשיבות אתר "תולעת המשפט" עבור עיתונאים אינה ניתנת לערעור. שורה ארוכה של עיתונאים, בכלי תקשורת ממוסדים ועצמאים, עיתונאים שכירים ופרילאנסים משתמשים באופן קבוע ויומיומי באתר, ולכן לא ניתן להפריז בחשיבותו לעבודה העיתונאית.

יותר מכך, עיתונאים מעידים שהחשש של גיא זומר מפני נקמות ופגיעה פיסית הוא ממשי, ולכן הם נמנעים מלתת לו קרדיט כאשר הם נעזרים בו כדי להביא מידע או להנגיש אותו לציבור, מחשש שיהיה מי שירצה להתנקם בו. כמו שמעידה ענת רואה, כתבת כלכליסט: "אחד התחקירים הכי מורכבים שעשיתי היה מבוסס על נתונים שקיבלתי מתולעת המשפט. זה אפשר לחשוף שחיתות שלעולם לא היתה מתגלה אחרת.

למען האמת לבסוף אפילו לא יכלנו לגמול לגיא זומר על הסיוע שלו ולתת לו קרדיט בכתבה, בשל החשש שהקרדיט הזה יוביל לניסיון נקמה בו מצד מי שהיו מושאי התחקיר. היה חשש שאם הם ידעו מי הביא לחשיפת התיקים המשפטיים שהם היו מעורבים בהם, הם פשוט ינסו לנקום בו."

מדובר באתר חנימי, ולכן נגיש גם לעיתונאים שאינם כתבי משפט ושאינן להם מנוי לאתרים המשפטיים המקצועיים דוגמת תקדין או נבו, ואין להם גישה לאתר הרשות השופטת נט-המשפט. וכך גם עיתונאים שצריכים מידע משפטי באופן מזדמן יכולים להגיע אליו באמצעות תולעת המשפט. בנוסף, מנוע החיפוש שלו פשוט וקל לתפעול.

תולעת המשפט מכיל כל מיני סוגי החלטות, בנוסף לפסקי דין, ותיקים משפטיים מכל המערכת המשפטית, כל הנושאים וכל התיקים שאינם תחת דלתיים סגורות או צווי איסור פרסום. ניתן למצוא באתר חומרים משנת 2010 ואילך.

את האתר והטכנולוגיה פיתח ובנה אנדי וורמס, באופן וולונטרי, והוא ממשיך לתחזק אותו בהתנדבות גם היום, בעזרתו של גיא זומר. ולכן לא נדרש שום מנוי.

כמה מהתחקירים העיתונאיים החשובים התפרסמו בזכות אתר תולעת המשפט, ומידע שלא היה נגיש לציבור הונגש באמצעות האתר דרך עיתונאים.

כידוע, עיתונאים הם משרתי ציבור ופועלים למען זכות הציבור לדעת. ומכאן חשיבות אתר תולעת המשפט לשירות הציבור בכללו.

להלן כמה דוגמאות של עיתונאים ששתמשו באופן קבוע בשירותי האתר:

אבישי גרינצ'יג, הכתב המשפטי של עיתון "גלובס": "כעיתונאי המסקר את תחום המשפט אני נעזר בשירותי "תולעת המשפט" ובמר גיא זומר באופן רציף על בסיס שבועי. אני חושב שיש תועלת עיתונאית רבה מאוד בפרויקט תולעת המשפט להנגשת חומרים משפטיים, לאיסופם ולהסקת מסקנות על בסיסם.

העיתונאית ענת רואה, לשעבר הכתבת המשפטית של כלכליסט, והיום כתבת להגנת הסביבה בעיתון:

"הייתי במשך שנים רבות כתבת משפט וגם כיום כותבת לא מעט על ענייני משפט כחלק מסיקור תחומי אנרגיה וסביבה.

המיזם תולעת המשפט מספק שירות שהוא עבור עיתונאים וכתבי משפט מקור עצום ונדיר של מידע, ורק דרכו אפשר באמת לממש את "זכות הציבור לדעת", בכל הנוגע להליכים משפטיים. את יכולה להכניס שם של בנאדם ולקבל תוך שנייה את כל התיקים שהוא היה צד להם. זה בסיסי כל כך אבל זה שירות שדוברות בתי המשפט לא נותנת, שמאגרים משפטיים גם לא יכולים לספק אותו (אפשר במאגרים למצוא חלק מהתיקים שאדם מעורב בהם, אבל רק חלק קטן). ותולעת המשפט זו פשוט הדרך היחידה למצוא את האינפורמציה הזאת.

אחד התחקירים הכי מורכבים שעשיתי היה מבוסס על נתונים שקיבלתי מתולעת המשפט. זה אפשר לחשוף שחיתות שלעולם לא היתה מתגלה אחרת.

למען האמת לבסוף אפילו לא יכלנו לגמול לגיא זומר על הסיוע שלו ולתת לו קרדיט בכתבה, בשל החשש שהקרדיט הזה יוביל לניסיון נקמה בו מצד מי שהיו מושאי התחקיר. היה חשש שאם הם ידעו מי הביא לחשיפת התיקים המשפטיים שהם היו מעורבים בהם, הם פשוט ינסו לנקום בו. ומאחר שאלו היו עורכי דין מקושרים היטב בלשכת עורכי הדין - אז בתיאום איתו לא כתבנו כלום, אבל זה תחקיר רב חשיבות שלא היה נולד בלי האופציה הזו לחבר בין ב נאדם לתיקים. ועל כך אני חייבת לגיא תודה ענקית.

דוברות ביהמ"ש יכולה בלחיצה על כפתור לספק את השירות הזה אך מסיבותיהם הם לא עושים זאת ולא יעשו לעולם.

תולעת המשפט זה מיזם חשוב שצריך לעשות הכל לתמוך בו ולסייע לו להתמודד מול כל מיני גורמים שמנסים לפגוע בפעילות שלו.

הדברים הללו נכתבים בשמי, אך אני יודעת על כמה כתבי משפט נוספים בכלכליסט שעושים שימוש דומה לשלי בתולעת המשפט, וגם הם מדווחים על סקופים וחשיפות שלא היו באות לעולם אלמלא הכלי הזה."

רואה מביאה לדוגמה כתבה שלה על מפעלי ים המלח, מיום 24.11.21 שהתאפשרה אך ורק בזכות מאגר המידע של תולעת המשפט.

כתב הרווחה של עיתון הארץ, בר פלג:

"אני בעל היתר עיון במערכת נט המשפט כך שכל תיק שאינו בדלתיים סגורות פתוח בפניי. לעיתים כאשר אני נדרש לחפש דברים במסגרת תחקירים שונים, בין אם זה רקע על אדם או עבירות קודמות של אדם אחר אני נדרש לחפש אותו במאגרי המידע המשפטיים. לרוב תקדין ונבו (שדורשים גם מנוי ואינם חנימיים) לא מציגים את כלל התיקים הקשורים לאדם מסוים, קרה לי יותר מפעם אחת שביצעתי חיפושים זהים בתולעת ובמאגרים האחרים ובתולעת הממצאים היו מקיפים יותר. "מעבר לכך אופציית החיפוש במאגרים המשפטיים האחרים אינה ידידותית למשתמש. דרך תולעת המשפט אני רואה בצורה מסודרת את כל מספרי וסיווגי התיקים כרשימה ארוכה - כלי שמסייע לי בעת ביצוע תחקיר על אדם מסוים. "להערכתי לא היה תיק שידעתי שקיים ולא מצאתי בתולעת המשפט.

”בנוסף יש בתולעת דרך להירשם לעדכונים על החלטות שמתפרסמות בתיקים - דבר שמסייע לי להישאר בלופ של כל תיק. בשנתיים האחרונות לפחות אני משתמש כמעט אך ורק בתולעת דרך חיפוש גוגל או ישירות באתר - פלטפורמה שסייעה רבות בתחקירים וכתבות שפרסמתי בשנים האחרונות.”

מאשה אברבוך, כתבת האתר העצמאי ”המקום הכי חם בגיהנום”:
”שמי מאשה אברבוך ואני עיתונאית במקום הכי חם בגיהנום. כותבת כדי לספר על החשיבות על עמותת תמנון (תולעת המשפט) לעבודתי העיתונאית. אנשי העמותה, ובמיוחד גיא זומר כמובן, זמינים תמיד לכל שאלה עבורי בכל פעם שגורמים שונים במערכת הציבורית מקשים על איתור מידע רלוונטי לעבודתי או מסבכים את קבלתו.

”בנוסף, אתר ”תולעת המשפט” הוא נכס לכל עיתונאי. אני מתבססת עליו רבות בעבודתי וסדרת התחקירים שלי בנוגע לתביעות אזרחיות שהוגשו בתקופת הקורונה על ידי שוטרים נגד אזרחים לא היתה יכולה להתבצע לولا האתר היה קיים ועבד במתכונתו הנוכחית שמאפשר חיפוש לפי בעלי דין ולפי עורכי הדין המייצגים.

”למעשה, אני בספק אם היתה דרך אחרת להבין את גודל התופעה בלי תולעת המשפט ולהבין מי בדיוק חלק ממנה שכן, כפי שסתבר לי, אפילו עו”ד יוני ג’ורנו שעומד מאחורי כל התיקים לא ניהל רישום מדוקדק של כל תיקיו בנושא. שלחתי גם אותו לתולעת המשפט כשהיה צריך את הנתונים (לצורך עבודת סמינר של אחד השוטרים שהוא מייצג) והסברתי לו כיצד לחפש את הנתונים.

”התחקיר הזה הוא רק דוגמה כמובן, אני משתמשת רבות בתולעת המשפט כשיש לי צורך בדאטה שאיננו מתווך על ידי דובריות או על מנת לאמת נתונים שנמסרים לי בבקשות חופש מידע, כך למשל בתיקים הנוגעים לעבירות מין במרחב המקוון עליהם אני כותבת רבות.

”ישנה חשיבות גדולה לעבודת של עמותת תמנון ללא מורא וללא פחד, בתקווה שהדברים יובילו גם להתרחבות פעילות העמותה. בישראל של ימינו לא מובן מאליו להגיע למידע, בטח שלדאטה גולמי. עמותת תמנון פועלת לשם כך, חלק נרחב מעבודתי לא יכל להתבצע ללא המידע שמספקת העמותה, הליווי והיעוץ של אנשיה.”

רפאלה גויכמן, דה מרקר

”תולעת המשפט משמש לי לעיתים קרובות כדי להגיע למידע על תובעים קטנים שתובעים את פייסבוק על חסימות שחברת פייסבוק חסמה אותם, או בגלל תוכן לא ראוי. אחת הכתבות שעשיתי עסקה באדם שהשתתף בתוכנית הריאליטי האח הגדול ומסתבר שהיו נגד תלונות על כך שהוא היכה מאבטח קשיש ולכן העיפו אותו מהתוכנית. את החומר אפשר היה למצוא ולאשש את נכונותו באתר תולעת המשפט. וזו רק דוגמה אחת מהזמן האחרון.”

בידי ארגון העיתונאים שמות של עיתונאים ועיתונאיות נוספים שנעזרים באופן שגרתי ויום-יומי, או אקראי ומזדמן, בשירותים, במנוע החיפוש ובמאגר הנתונים הייחודי של תולעת המשפט. נשמח כמובן להעביר עוד דוגמאות ככל הנדרש. כולם מעידים על שימוש תכוף באתר, ועל חומרים שלא ניתן למצוא באופן כזה בשום אתר רשמי אחר.

בברכה,

ענת סרגוסטי, אחראית חופש העיתונות, ארגון העיתונאים בישראל

העתקים:

נורית קנטי, יו"ר ארגון העיתונאים בישראל
אלי גרשנקרוין, מנכ"ל ארגון העיתונאים בישראל
עו"ד אמיר בשה, יועץ משפטי, ארגון העיתונאים בישראל
גיא זומר

